

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 307/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. Ing. J. F., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008, ako aj Špeciálnym súdom Pezinok pod sp. zn. PK-1 T 14/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. augusta 2008 doručená sťažnosť J. P., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaniach vedených Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008, ako aj Špeciálnym súdom Pezinok (ďalej len

„špeciálny súd“) pod sp. zn. PK-1 T 14/2007. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 30. júla 2008.

Zo sťažnosti vyplýva, že na základe obžaloby doručenej špeciálnemu súdu 27. apríla 2007 sa vedie pod sp. zn. PK-1 T 14/2007 trestné konanie proti obžalovaným R. O. a spol., vrátane sťažovateľa. Väzba sťažovateľa, ako aj väzba ostatných obžalovaných bola viackrát predĺžená, naposledy uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 88/2006 z 19. decembra 2006, a to do 28. apríla 2007. Následne po podaní obžaloby bolo o väzbe sťažovateľa rozhodnuté špeciálnym súdom až 12. júna 2007 v rámci predbežného prerokovanie obžaloby s tým, že bol ponechaný vo väzbe. Sťažnosť podanú sťažovateľom najvyšší súd zamietol uznesením sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 12. júla 2007. Nálezmi ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 129/08 a sp. zn. I. ÚS 187/07 (oba z 22. apríla 2008) týkajúcimi sa spoluobžalovaných M. B. a R. O. bolo vyslovené, že najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 12. júla 2007 porušil ich základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru, keďže obžalovaní boli v čase od 28. apríla 2007 do 12. júna 2007 vo väzbe bez rozhodnutia súdu. Ústavný súd súčasne toto uznesenie najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa M. B. a R. O. zrušil a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie. Následne najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 15. mája 2008 zrušil uznesenie špeciálneho súdu z 12. júna 2007 a R. O. a M. B. ihneď prepustil na slobodu.

Vzhľadom na uvedenú situáciu sťažovateľ 16. mája 2008 požiadal špeciálny súd o prepustenie z väzby. V žiadosti sa odvolal na nálezy ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 129/08 a sp. zn. I. ÚS 187/07. Uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 22. mája 2008 bol sťažovateľ z väzby prepustený, nie však na podklade jeho žiadosti zo 16. mája 2008, ale z vlastnej iniciatívy špeciálneho súdu. Podľa názoru špeciálneho súdu v prípade sťažovateľa išlo o totožný režim väzby ako u spoluobžalovaných prepustených na slobodu. Na základe sťažnosti prokurátora uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 25/2008 z 28. mája 2008 (doručeným sťažovateľovi a jeho obhajcovi 2. júna 2008) bolo uznesenie špeciálneho súdu z 22. mája 2008 zrušené, lebo podľa názoru najvyššieho súdu boli nálezy ústavného súdu vydané výhradne vo veci porušenia základného práva na slobodu

u spoluobžalovaných O. a B. (teda nie v prípade sťažovateľa, u ktorého ostáva uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 12. júla 2007 naďalej v platnosti). Najvyšší súd dodal, že špeciálny súd bude musieť rozhodnúť o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 15. mája 2008. Následne uznesením špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 2. júna 2008 bola žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 15. mája 2008 zamietnutá. Sťažnosť podaná sťažovateľom bola stručným uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 26/2008 z 9. júna 2008 zamietnutá. Stalo sa tak z dôvodu, že nálezy ústavného súdu sa sťažovateľa netýkajú a v opačnom prípade by si najvyšší súd a špeciálny súd prisvojovali kompetencie ústavného súdu. Toto uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 18. júla 2008 a jeho obhajcovi 17. júla 2008.

Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd už po vrátení veci ústavným súdom pri opätovnom rozhodovaní 15. mája 2008 vec nesprávne právne posúdil, lebo pri prepustení obžalovaných O. a B. z väzby mal v intenciách právneho názoru ústavného súdu rozhodnúť aj o prepustení sťažovateľa (samozrejme aj ostatných obžalovaných vzatých do väzby). Toto rozhodnutie najvyššieho súdu však nie je predmetom tejto sťažnosti, lebo sa týkalo výlučne obžalovaných O. a B. a sťažovateľovi nebolo ani doručované. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 12. júla 2007, ktoré bolo predmetom preskúmania ústavným súdom a ktorého protiústavnosť ústavný súd konštatoval, je totožné a bolo ním rozhodnuté rovnakým spôsobom pre všetkých obžalovaných, ktorí ním boli ponechaní vo väzbe. Podľa sťažovateľa nemožno v prípade takéhoto totožného režimu väzby dvoch obžalovaných prepustiť z väzby a ostatných obžalovaných ponechať vo väzbe. Najvyšší súd však na základe nesprávneho a zaujatého právneho názoru vydal následne dve uznesenia týkajúce sa sťažovateľa, a to uznesenie sp. zn. 1 Tošs 25/2008 z 28. mája 2008 a uznesenie sp. zn. 1 Tošs 26/2008 z 9. júla 2008, ktorými sťažovateľa ponechal vo väzbe. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd tak pri svojom rozhodovaní 15. mája 2008, ako aj 28. mája 2008 a 9. júla 2008 neakceptoval zásadu beneficium cohaesionis zakotvenú v ustanovení § 324 Trestného poriadku, podľa ktorého ak je dôvod, na základe ktorého rozhodol odvolací súd v prospech niektorého obžalovaného, na prospech aj ďalšiemu spoluobžalovanému alebo zúčastnenej osobe, ktorá nepodala odvolanie, rozhodne odvolací súd vždy aj v ich prospech. Základným predpokladom tejto zásady je, že o všetkých obžalovaných bolo rozhodnuté

v tom istom konaní a tým istým rozhodnutím. V zmysle zásady *beneficium cohaesionis* sa preto rozhodnutie najvyššieho súdu malo vzťahovať na všetkých obžalovaných, a nie iba na obžalovaných O. a B. V tejto súvislosti považuje sťažovateľ za pozoruhodné, že špeciálny súd po rozhodnutí najvyššieho súdu o prepustení O. a B. zásadu *beneficium cohaesionis* akceptoval a uznesením z 22. mája 2008 na jej základe sťažovateľa prepustil z väzby. Podľa sťažovateľa už 15. mája 2008 bolo v právomoci najvyššieho súdu rozhodnúť v prospech všetkých väznených obžalovaných, teda aj v prospech tých, o ktorých ústavný súd na základe podaných sťažností ešte nerozhodol, ako aj v prospech tých, ktorí ústavnú sťažnosť nepodali, a to vzhľadom na ustanovenie § 324 Trestného poriadku. Ak totiž ústavný súd rozhodol, že väzba u dvoch z piatich obžalovaných je protiústavná, tak pri záväznosti právneho názoru ústavného súdu je nepochopiteľné, že najvyšší súd vo svojich uzneseniach z 28. mája 2008 a z 9. júla 2008 týkajúcich sa sťažovateľa trvá na tom, že sa závery ústavného súdu týkajú iba obžalovaných O. a B. Z toho by vyplývalo, že podľa názoru najvyššieho súdu je väzba ostatných obžalovaných v súlade s ústavou. V právnom štáte treba považovať za neprijateľné a nemožné, aby sa najvyšší súd necítil byť viazaný právnym názorom ústavného súdu a dokonca, aby s jeho právnym názorom polemizoval a spochybňoval ho. Najvyšší súd v prípade sťažovateľa opakovane popiera existenciu protiústavnosti jeho väzby. Preto nemožno hovoriť o nestrannosti sudcov najvyššieho súdu, ale ani o spravodlivom súdnom procese. Naopak, zo strany najvyššieho súdu ide o svojvoľné a zaujaté uplatňovanie súdnej moci bez možnosti preskúmania jeho dôvodnosti. Sťažovateľ sa domnieva, že všetci sudcovia najvyššieho súdu boli pri rozhodovaní o jeho väzbe voči nemu zaujatí v dôsledku právneho názoru vedeného záujmom neprepustiť sťažovateľa z väzby (napriek tomu, že tým popreli jeho právo na spravodlivé súdne konanie). Táto skutočnosť vyplýva z odôvodnenia rozhodnutí najvyššieho súdu, ktoré využívajú všetku argumentáciu v neprospech sťažovateľa, spochybňujú jednoznačné konštatovanie ústavného súdu o protiústavnosti väzby a ospravedlňujú svoj rozdielny právny názor účelovým výkladom zákona (najmä Trestného poriadku). V intenciách tohto zaujatého postupu najvyššieho súdu postupoval napokon aj špeciálny súd, ktorý bol právnym názorom najvyššieho súdu viazaný.

Sťažovateľ požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008, ako aj špeciálnym súdom pod sp. zn. PK-1 T 14/2007 s tým, aby boli uznesenia najvyššieho súdu z 28. mája 2008 a 9. júla 2008, ako aj uznesenie špeciálneho súdu z 2. júna 2008 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 6 732 Sk.

Zo žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 15. mája 2008 doručenej špeciálnemu súdu 16. mája 2008 vyplýva, že požaduje okamžité prepustenie z väzby „na základe odôvodnenia a právneho názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky vyjadreného v náleze č. I. ÚS 187/07 zo dňa 22. 4. 2008 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 1 Tošs 32/2007 zo dňa 15. 5. 2008, konštatujúcimi porušenie základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu zaručeného v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Z uznesenia špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 22. mája 2008 vyplýva, že sa sťažovateľ ihneď prepúšťa z väzby na slobodu. Podľa názoru špeciálneho súdu vzhľadom na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 32/2007 z 15. mája 2008 doručené špeciálnemu súdu 22. mája 2008 konštatujúce v zmysle nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/07 a sp. zn. II. ÚS 129/08 porušenie čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru v prípade obžalovaných O. a B. treba prepustiť z väzby aj sťažovateľa, keďže režim jeho väzby bol totožný s režimom väzby obžalovaných O. a B. I v jeho prípade preto väzba uplynula 28. apríla 2007.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tošs 25/2008 z 28. mája 2008 vyplýva, že na základe sťažnosti prokurátora podľa § 194 ods. 1 Trestného poriadku ním bolo zrušené uznesenie špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 22. mája 2008. Podľa názoru najvyššieho súdu nálezy ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/07 a sp. zn. II. ÚS 129/08 boli vydané výhradne vo veci porušenia základného práva na slobodu u obžalovaných O. a B.

Z týchto dôvodov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva u týchto dvoch obžalovaných iba v časti ich dvoch sa týkajúcej zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. I Tošs 32/2007 z 12. júla 2007 a inak ponechal toto uznesenie v platnosti. Rozhodovanie o väzbe podľa § 79 ods. 1 Trestného poriadku s použitím analogických záverov uvedených v nálezoch ústavného súdu znamená prisvojovanie si kompetencií ústavného súdu všeobecným súdom, čo je nesporne nad rámec právomoci špeciálneho súdu. Ústavný súd nemohol sám bez sťažnosti konkrétnej osoby rozhodnúť o jej ústavných právach. Nemôže tak preto urobiť ani všeobecný súd, ktorý nemá právomoc rozhodovať o dodržaní či porušení základných ľudských práv a slobôd.

Z uznesenia špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 2. júna 2008 vyplýva, že žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby z 15. mája 2008 sa zamietá, a to s poukazom na právny názor najvyššieho súdu vyslovený v jeho uznesení sp. zn. I Tošs 25/2008 z 28. mája 2008.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. I Tošs 26/2008 z 9. júla 2008 vyplýva, že ním bola zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 2. júna 2008, a to na základe správnych dôvodov uvedených v uznesení špeciálneho súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému špeciálnym súdom pod sp. zn. PK-1 T 14/2007, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti uzneseniu špeciálneho súdu sp. zn. PK-1 T 14/2007 z 2. júna 2008 bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam mal najvyšší súd v opravnom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniam vedeným najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Sťažovateľ namieta, že pri rozhodovaniach najvyššieho súdu o dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa došlo k porušeniu spravodlivého súdneho konania jednak tým, že najvyšší súd sa neriadil princípom *beneficium cohaesionis* vyplývajúcim z ustanovenia § 324 Trestného poriadku, a jednak tým, že sudcovia najvyššieho súdu rozhodovali v jeho veci zaujato, čo je zrejmé zo skutočnosti, že odmietli aplikovať jednoznačné závery ústavného súdu v jeho prípade.

O zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru rozhoduje súd. Z organického hľadiska má pojem súd rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda musí ísť o orgán nezávislý a nestranný. Súdne konanie v súvislosti s rozhodovaním o zákonnosti väzby musí poskytovať určité garancie procesnej povahy, ktoré sú vyjadrené v čl. 6 ods. 1 dohovoru. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v odseku 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru. Z doterajšej judikatúry však vyplýva, že určité základné procesné záruky sa musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru (*De Wilde c. Belgicko, Trzaska c. Poľsko, Lanz c. Rakúsko, Wloch c. Poľsko*).

Článok 17 ods. 2 ústavy obsahuje pri väzbe také práva, akými sú napríklad právo byť vo väzbe len zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia súdu alebo sudcu, právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú alebo byť prepustený počas konania (*mutatis mutandis* napr. I. ÚS 100/04).

Z uvedeného vyplýva, že čl. 17 ústavy zahrňuje v sebe v podstate všetky práva, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (I. ÚS 2/05).

Z citovanej judikatúry možno vyvodit', že dodržiavanie relevantných zásad spravodlivého súdneho konania v rámci rozhodovania o väzbe nie je *ratione materiae* súčasťou čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože tieto zásady vyplývajú z čl. 17 ústavy, resp. z čl. 5 dohovoru. Zásady spravodlivého súdneho konania podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa vzťahujú spravidla na konanie vo veci samej, teda v trestných veciach na rozhodovanie o vine a treste.

Sťažovateľ tvrdí, že pravidlá spravodlivého súdneho konania pri rozhodovaní o ďalšom trvaní jeho väzby boli porušené jednak tým, že najvyšší súd neaplikoval ustanovenie § 324 Trestného poriadku, ale tiež tým, že sudcovia najvyššieho súdu rozhodujúci o ďalšom trvaní jeho väzby mali byť zaujatí. Porušenie týchto pravidiel považuje sťažovateľ za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ako vyplýva z už uvedenej analýzy, porušenie sťažovateľom namietaných práv nemožno *ratione materiae* subsumovať pod označené články ústavy a dohovoru. Je teda už na prvý pohľad zrejmé, že spôsobom uvedeným v sťažnosti nemohli byť porušené tie články ústavy a dohovoru, ktoré sťažovateľ v podanej sťažnosti označil. Táto skutočnosť sama osebe postačuje na záver o zjavnej neopodstatnenosti teraz pertraktovanej časti sťažnosti.

Napriek uvedenému jednoznačnému záveru považuje ústavný súd za potrebné osobitne sa zamerať na tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého postupom krajského súdu bola porušená zásada *beneficium cohaesionis* vyplývajúca z ustanovenia § 324 Trestného poriadku. Podľa tohto ustanovenia „Ak je dôvod, na ktorého základe rozhodol odvolací súd v prospech niektorého obžalovaného, na prospech aj ďalšiemu spoluobžalovanému alebo zúčastnenej osobe, ktorá nepodala odvolanie, rozhodne odvolací súd vždy aj v ich prospech. Rovnako rozhodne v prospech obžalovaného, ktorému je na prospech dôvod, na ktorého základe rozhodol v prospech zúčastnenej osoby.“.

Citované ustanovenie je zaradené v tretej časti šiestej hlavy Trestného poriadku upravujúcej odvolanie a konanie o ňom. Najvyšší súd v konaniach vedených pod sp. zn.

1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008 však nerozhodoval v odvolacom konaní, ale v sťažnostnom konaní. Aplikácia citovaného ustanovenia preto vôbec neprichádzala do úvahy.

Zásada *beneficium cohaesionis* v konaní o sťažnosti vyplýva z ustanovenia § 195 ods. 2 Trestného poriadku, podľa ktorého „Ak zmení nadriadený orgán uznesenie v prospech obvineného z dôvodu porušenia jeho práva na obhajobu a je to na prospech aj niektorému spoluobvinenému, zmení uznesenie aj v prospech tohto spoluobvineného“. Toto ustanovenie je zaradené v prvej časti ôsmej hlavy Trestného poriadku upravujúcej sťažnosť a konanie o sťažnosti.

Zásada *beneficium cohaesionis* podľa § 195 ods. 2 Trestného poriadku predpokladá, že prvostupňový súd rozhodne jedným rozhodnutím o viacerých obvinených, pričom sťažnosť podá len niektorý z nich. Ak opravný súd na základe podanej sťažnosti rozhodne v prospech takéhoto obvineného, je povinný zasiahnuť do prvostupňového uznesenia aj vo vzťahu k ďalšiemu obvinenému, ktorý sťažnosť nepodal, a to za podmienky, že právny názor opravného súdu, podľa ktorého došlo k porušeniu práva na obhajobu, je aj v jeho prospech.

Zásada *beneficium cohaesionis* je vlastne výnimkou zo zásady, podľa ktorej sa v prípade prvostupňového uznesenia týkajúceho sa viacerých obvinených možno v opravnom konaní zaoberať len tými obvinenými, ktorí podali sťažnosť. Prvostupňové uznesenie týkajúce sa obvineného, ktorý sťažnosť nepodal, nadobudne uplynutím zákonnej lehoty právoplatnosť.

Ak najvyšší súd rozhodol na základe nálezu ústavného súdu o prepustení dvoch spoluobžalovaných sťažovateľa z väzby, nešlo v týchto prípadoch o porušenie práva na obhajobu. Preto ani aplikácia ustanovenia § 195 ods. 2 Trestného poriadku v prospech sťažovateľa neprichádzala vôbec do úvahy.

Odhliadnuc od uvedenej úvahy pri rozhodovaní najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Tošs 25/2008 a sp. zn. 1 Tošs 26/2008 vôbec nebola daná situácia, ktorú ustanovenie § 195 ods. 2 Trestného poriadku predvída. Najvyšší súd totiž v označených konaniach rozhodoval o sťažnostiach týkajúcich sa osoby sťažovateľa, nie teda o niektorom zo spoluobžalovaných. Navyše napadnuté uznesenia špeciálneho súdu sa týkali len sťažovateľa, nie teda aj spoluobžalovaných.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2008